

ק.

לכשפים. ובמלא הרועים כתב, שי"ל שבמקומו של רבה לא היו שכיחים כשפניות, ולא היה אצלו אלא חשש זוגות, וכיון שבד' אין חשש זוגות לא הקפיד.

ועל עיקר קושיית הרשב"ם תירץ המלא הרועים שלפי דברי הרשב"ם עצמו להלן, שהדורות המאוחרים היו מקילין בזוגות, לא קשה כלל, לפי שרבה תירץ לעיל את תקנת חז"ל שהיתה בדורות הקודמין, ואז הקפידו גם על ארבעה, אבל בדורו לא הקפיד על זוגות בארבעה.

ו. שלום לטובה מצטרף וכו'

בביאור מחלוקת האמוראים כתב המהרש"א, ששלום אינו מצטרף לדעת כולם, לפי שהיא תיבה שביעית בברכה אחרונה, ואין תיבה שמינית לאחריה, מה שאין כן וישמרך ויחנק, שיש תיבות אחריהם, ואינם מסיימות את ברכת כהנים, מצטרפין הם אף לרעה. ורבה ורב יוסף הוסיפו שגם ברכה שניה אינה מצטרפת לרעה, לפי שכוללת את רוב הברכות והאותיות. ואב"י ורבא הוסיפו, שאפילו ברכה ראשונה אינה מצטרפת לרעה, אף שהיא מיעוט התיבות, אבל כיון שהיא חלק מהברכות כולן שיש בהם ס' אותיות, שהם כנגד ס' רוחות הטומאה, לכן אף מנין ג' אינו מצטרף אלא לטובה.

ז. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו

כתב רשב"ם שהדורות זו אחר זו היו מקילין בזוגות. וכתבו התוס' ביומא (עז), שבזמן הזה אין נזהרין בזוגות. ובארחות רבינו (ח"א מהנהגותיו אות י"ז) הביא שהקהלות יעקב אמר שאין מקפידין היום על זוגות, אבל הקה"י עצמו וכן החזון איש היו מקפידים לעצמן.

א. לא יעשה צרכיו תרי וכו'

משמעות הגמ' שרק אם לא היה בדעתו מתחילה לבעול ב' פעמים חשוב נמלך ואין בזה חשש זוגות. והקשה בהערות להגרי"ש, שהרי אמרו (עירובין ק) כל הבעל ושונה הו"ל בנים זכרים, ומדוע אין בזה חשש זוגות, וכתב, שצריך לומר שיבעול וישנה לאו דוקא, אלא היינו כמה שיכול.

ב. עשרה כוסות אין בהם משום זוגות

פירש המהרש"א, שעשר יוצא מכלל המנין, שהרי הוא בכח של אחד, דהיינו פעם א' עשרה, ולכך לא שייך בו זוגות. ועוד, כי עשירי הוא קודש בכל מקום, ולכן מצטרף לטובה ולא לרעה.

ג. עשרה כוסות אין בהם משום זוגות וכו'

הקשה הרש"ש, שהרי מבואר להלן (ע"ב) שיש בהם חשש כשפים, וא"כ הדרה קושיא לדוכתי, איך תקנו חכמים דבר שיש בו חשש סכנה.

ד. עשרה כוסות אין בהם משום זוגות

פירש רשב"ם, וכל שכן יותר מעשר. והקשה התוס' הרא"ש, שהרי להלן אמרו שהיה מעשה עד מאה ואחד. ותירץ שהיה זה מחמת כשפים, ולא משום זוגות.

ה. רבא אפקינהו בארבעה

פירש רשב"ם, שאף שלעיל אמר רבה עצמו שכוס של ברכה מצטרף לטובה וכו', ומשמע שגם בד' יש חשש, יש לומר, שבאמת אין חשש של זוגות, אבל עכ"פ יש חשש של כשפים. אבל אם כן תמוה, איך אפקינהו רבא בד' ולא חשש